

Το χρέος του ιστορικού

Ἐν μὲν οὖν τῷ λοιπῷ βίῳ

τὴν τοιαύτην *ἐπιείκειαν* ἴσως οὐκ ἂν τις ἐκβάλλοι·

καὶ γὰρ φιλόφιλον εἶναι δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα

καὶ φιλόπατριν

καὶ συμμισεῖν τοῖς φίλοις τοὺς ἐχθροὺς

καὶ συναγαπᾶν τοὺς φίλους·

ὅταν δὲ τὸ τῆς ἱστορίας ἥθος ἀναλαμβάνη τις,

ἐπιλαθέσθαι χρή πάντων τῶν τοιούτων

καὶ πολλάκις μὲν *εὐλογεῖν* καὶ κοσμεῖν

τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις τοὺς ἐχθροὺς,

ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο,

πολλάκις *δ' ἐλέγχειν*

καὶ ψέγειν *ἐπονιδίστως*

τοὺς ἀναγκαιοτάτους,

ὅταν αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων *ἀμαρτίαι*

τοῦθ' ὑποδεικνύωσιν.

Ὡςπερ γὰρ ζῶου τῶν *ὄψεων* ἀφαιρεθεῖσῶν

ἀχρειοῦται τὸ ὅλον,

οὕτως ἐξ ἱστορίας *ἀναιρεθείσης* τῆς ἀληθείας

τὸ *καταλειπόμενον* αὐτῆς

ἀνωφελὲς γίνεται διήγημα.

Στην υπόλοιπη, λοιπόν, *ζωή*

δε θα μπορούσε κάποιος να αποβάλει αυτού του είδους

τὴν *εὐνοια* (προς γνωστούς και φίλους)·

γιατί ο καλός άντρας πρέπει να *αγαπάει* τους φίλους του

και την πατρίδα του

και να μισεί τους ίδιους εχθρούς που μισούν οι φίλοι του

και να αγαπά τους ίδιους φίλους

(που αγαπούν οι φίλοι του)·

όταν, όμως, κάποιος υιοθετεί τον *ρόλο* του ιστορικού

πρέπει να τα *ξεχάσει* όλα αυτά

και πολλές φορές πρέπει να *επαινεί* και να τιμά

με τους μεγαλύτερους επαίνους τους εχθρούς,

όταν οι πράξεις (τους) το απαιτούν,

και πολλές φορές να *κατακρίνει*

και να κατηγορεί *κατά τρόπο που ντροπιάζει*

τους στενοὺς (του) συγγενεῖς,

όταν τα *σφάλματα* στις πράξεις τους

αυτό υποδεικνύουν.

Γιατί όπως ακριβώς, όταν ένας ζωντανός οργανισμός χάσει

τα *μάτια* του,

αχρηστεύεται ολόκληρος,

έτσι κι από την ιστορία, αν *αφαιρεθεί* η αλήθεια,

ό,τι *απομένει* από αυτήν

μετατρέπεται σε ανώφελο διήγημα.